

FERGUS HUME

BISKUPOVO

TAJOMSTVO

EUROPA

*...mohol by vysoký
cirkevný hodnosťár
spáchať zákernú vraždu?*

FERGUS HUME

EUROPA

Ďakujeme vám, že ste si kúpili túto knižku,
lebo dobré príbehy žijú vtedy, keď ich čítame.

Kniha, ktorú držíte v rukách,
vznikla vďaka nášmu spojeniu s **582**

Fergus Hume: Biskupovo tajomstvo

Preklad © Marianna Bachledová 2020

Redakčná úprava a poznámky © Martin Plch 2020

Návrh prebalu a grafická úprava © Martin Vrabc 2020

Sadzba © Milan Beladič (www.beeandhoney.sk) 2020

Ako dvadsiaty prvý zväzok edície Liga výnimočných
vydalo © Vydavateľstvo Európa, s.r.o. 2020

Prvé slovenské vydanie

www.vydavatelstvo-europa.sk

ISBN 978-80-89666-87-4

BISKUPOVO TAJOMSTVO

**LIGA
VÝNIMOČNÝCH**
ZVÄZOK 21

KAPITOLA I „PANI PANSEYOVÁ“ AKO REFRÉN

Jeden nemenovaný anglický matematik nedávno vyhlásil, že populácia žien na britských ostrovoch je sedemkrát početnejšia ako mužská, a preto sa dnes plní biblické proroctvo, podľa ktorého bude mať jeden muž sedem žien a všetky ponesú jeho meno. Slečna Daisy Norshamová – stará dievka a takpovediac veteránka z Belgravie – po niekoľkých sklamaniach usúdila, že tento text platí hlavne pre Londýn. Pochybovala, že pri šanci jedna ku siedmim sa jej podarí zabezpečiť si manžela, alebo ju možno dostatočne nenadchla perspektíva len jednej sedminy muža – každopádne sa rozhodla skúsiť hľadať manželské šťastie na vidieku. Táto dáma bola rovnako nezaujímavá ako chudobná a sotva by sa dala nazvať mladou dievkou. Vo všetkých záležitostiach okrem lovenia mužov bola plytká až hanba. Napriek tomu dúfala, že sa na ňu usmeje šťastie a na výprave do Beorminsterskej diecézy uloví jedného celého muža len pre seba.

Prvým krokom bolo primäť vdovu po arcidiakonovi, pani Panseyovú, aby ju pozvala, keďže dotyčná dáma sa práve nachádzala na jednej zo svojich filantropických návštev v metropole Anglicka. Koncom júla napokon úspešne pricestovala do príjemného katedrálneho mestečka Beorminster, akurát načas, aby stihla recepciu v biskupskom paláci. A tak sa jesenné manévry slečny Norshamovej začali viac než sľubne.

Pani Panseyová, u ktorej sa naša nedobrovoľná ochrankyňa panenskej blany rozhodla ubytovať, bola drsná, zamračená žena: samý nos a obočie. Len málo cirkevných matrón v Beorminsterskej diecéze sa tešilo toľkej sláve ako práve ona, treba však dodať, že málokoho miestni zároveň tak úprimne nenávideli. Ostalo totiž len zopár koláčov, do ktorých táto milá dáma nestrčila prst, a neveľa kľúčových dierok, kam nenakuklo jej zvedavé oko. Jej pamäť i jazyk, osve aj vedno, zničili povest' takmer polovici ľudí v okrese. Skrátka, išlo o známu spoločenskú tyranku a tak ako väčšina krutovládcoov sa aj ona vyžívala

v surovom šikanovaní pokorných ľudí z rodín lepších ako tá jej. Tí ďalší sa desili „scén“, ktoré doslova zbožňovala, a keďže minulosť svojich priateľov poznala už od kolísky, za pomoci svojej slávnej a neľútostnej pamäti ich dost' často inscenovala na verejnosti. Usadila tým každého chudáka, ktorého obišla informácia, že sa nemá pokúšať protiviť jej despotickej autorite. Keď sa jej vysoká vychudnutá postava, vždy zavinutá do najčiernejšieho hodvábu, zjavila v miestnosti, prítomní sa buď rozutekali, alebo rozvážne zachovali pokoj, lebo každý vedel, že pani Panseyová má výnimočný talent urobiť z vcelku jednoduchého postrehu čosi diabolské a dostať tak danú osobu do nesmierne nepríjemnej situácie. V tomto druhu vytvárania problémov priam excelovala. Mala dostatok prostriedkov i voľného času, vďaka čomu si budovala povest' filantropickej tyranky. Doslova s pôžitkom sa vrhala na miestnych úbožiacov, preberala kontrolu nad ich stravou, zdravím i prácou a dozerala, aby sa správali podľa jej predstáv. Za tieto nechcené výsady požadovala, aby sa bezpodmienečne vzdali slobodnej vôle. Nikto okrem pani Panseyovej nemal právo na vlastný názor. Nik nevedel, čo je preňho dobré; opak platil iba v prípade, že sa jeho presvedčenie náhodou zhodovalo so zmysľaním dotýčnej patrónky, čo sa však zvyčajne nestávalo. Pani Panseyová sa síce nikdy nestala matkou, no domnievala sa, že napriek tomu vie o deťoch všetko. Neštudovala medicínu, ale lekárov nazývala bandou hlupákov a tvrdila, že dokáže vyliečiť aj to, čo oni nie. Či už išlo o drotárov, krajčírov, vojakov alebo námorníkov, pani Panseyová vždy vedela o ich povolani viac, než sa mohli naučiť oni sami. Táto slávna dáma, ktorej povest' presahovala hranice mesta, skrátka bola – ako to Američania výstižne nazývajú – „šéfka“. V menej osvietených časoch by ju ako protivnú megeru, čo do všetkého pchá nos, nepochybne hodili do rieky Beorflete. Keby však niekto predsa len nabral dostatok odvahy a ignorujúc chod času by sa ju pokúsil zaraziť, počestnosť jeho úmyslov by určite nikto nespochybňoval.

Slečna Norshamová mala dobré dôvody oboznámiť sa s prostredím a ponurá prítomnosť hodvábných rób pani Panseyovej

jej v tom nanajvýš pomáhala. Táto dáma totiž každého poznala, a ak aj nevedela všetko, platilo železné pravidlo, že ak si už niekoho vezme pod svoje krídla, beorminsterská spoločnosť ho bezpodmienečne musí prijať, či sa to už beorminsterskej spoločnosti páči alebo nie. Všetkých *protégées* pani Panseyovej chránila jej desivá reputácia a beda tomu, kto ich nebral ako najočarujúcejších, najmúdrejších a po všetkých stránkach najžiaducejších príslušníkov daného pohlavia. Ľudstvo si nepamätalo, že by niekto súboj s pani Panseyovou vyhral, a tak sa tento Selkirk¹ v sukni stal panovníkom, čo mal oči všade, a vládol komunite zloženej hlavne z kanonikov, vikárov a kaplánov, ako aj ich ženám a potomstvu. Občas sa stalo, že sa o nej títo poddaní vyjadrovali nie celkom duchovným jazykom, a často mysleli práve na ňu, keď sa z kazateľne vyhrážali hnevom Božím.

A tak sa stará dievka Daisy ocitla v koči pani Panseyovej. Viezla sa na biskupskú recepciu a cítila sa nanajvýš spokojná sama so sebou, svojimi šatami, pozíciou a spoločenským anjelom strážnym. Stará dáma pôsobila pochmúrnym dojmom vo svojom zvyčajnom čiernom hodvábe viktoriánskeho strihu z čias, keď užitočnosť vytláčala eleganciu. Čepiec mala ešte z konca georgiánskeho obdobia. Skladal sa prevažne z gázového turbanu a trblietavých ozdôb. Hruď jej chránil kyrys zo studených oceľových guľôčok, ktorý končil pri krku gigantickou brošňou s portrétom a pramienkom vlasov nebohého arcidia-kona. Sukne nosila dlhé a objemné a zametala nimi podlahu so strašidelným šuchotom, ako duch odetý do brokátových volánov, a k nim si brala čierne hodvábné rukavičky. Na oboch kostnatých zápästiach mala čierne zamatové stužky zopnuté kameami vsadenými do odpudivo bledého zlata. V tomto pravekom odeve, ktorým pripomínala karikatúru od Johna Leecha², sedela prísne vystretá a všetkým naokolo ničila povesť.

1 Thomas Douglas, piaty gróf zo Selkirku (1771 – 1820) – škótsky filantrop a dobrodruh. Po nadobudnutí titulu využil svoj vyjednávací talent a vďaka zákulisným machináciám i zdedenému majetku založil škótsku kolóniu na Červenej rieke v Kanade (Selkirk Settlement).

2 John Leech (1817 – 1864) – anglický ilustrátor a karikaturista, ktorý svoje práce publikoval v slávnom humoristickom týždenníku *Punch*

Až na svoj vek bola slečna Norshamová vo všetkých ohľadoch veľmi moderná. Mala štíhly krk a tenké ruky. Nedostatok kvality vyvažovala kvantitou. Výstrih jej šiat napĺňala zmes retiazok a drahých kameňov. Tie diamanty predstavovali väčšinu majetku slečny Norshamovej a používala ich nielen na oživenie svojej neatraktívnej osoby, ale aj na zmätenie prípadného nápadníka. Chcela totiž vzbudiť falošnú nádej, že do manželstva prinesie veľké veno. Nosila šaty z gázovej látky zdobené trepotavými detskými stužkami, takže sa ponášala na zachovanú ruinu oblepenú hebkými snehovými vločkami.

Mala naozaj krásne oči, elastické ústa a púdrom zamaskovaný, večne červený nos. Zuby si zachovala pravé a kultivovala si to, čo románopisci nazývajú striebornými perličkami smiechu. Úzkostlivo sa snažila zdôrazniť alebo naopak potlačiť všetko, čo bolo treba, a stať sa príťažlivou.

No človek nemusel mať bohvieaké veštecké schopnosti, aby pri pohľade na vrásky jej napudrovaného čela mohol predvídať skorý nástup kyslastého starodievocstva. Na jej obranu však treba poznamenať, že poľutovaniahodný bezmanželský stav si nespôsobila sama. Keby mala rovnaké šťastie ako odvahu a energiu, už dávno by sa celibátu vzdala.

„Ach, drahá, drahá pani Panseyová,“ vzdychla mladá dáma. Rada používala veľa prídavných mien a spojok a obe zdvojovala: „je biskup veľmi, veľmi milý?“

„Je milý ako biskup,“ zavrčala pani Panseyová hlbokým hlasom. „Mohlo by to byť lepšie, ale aj horšie. Na môj vkus má v sebe priveľa pápežskej zbožnosti a uctieva svätých. Keby mali mŕtvi čuch,“ dodala staršia dáma a na ilustráciu zhlboka potiahla nosom, „nebohý arcidiakon by sa pri smra-de kadidla, čo tí kňazi z cirkvi Baala³ a Dagona⁴ vypaľujú

---

3 Baal – v okultných spisoch sa spomína ako jeden zo siedmich princov pekla a jeho meno je prevzaté z kanaánskeho božstva, o ktorom sa v hebrejskej Biblii píše ako o hlavnom bohu Féničanov

4 Dagon – božstvo starej Mezopotámie, uctievali ho aj v Kanaáne a v hebrejskej Biblii je uvádzaný ako národný boh Filištíncov

počas ranných bohoslužieb, obracal v hrobe. Biskup Pendle má síce zopár dobrých vlastností, no priveľmi ide s dobou a je to pokrytec.“

„Pochádza z rodiny lancashireských Pendleovcov, drahá pani Panseyová?“

„Je ich bratranec z dvadsiateho piateho kolena, alebo tak nejako. Tvrdí, že sú bližšia rodina, ale ja to musím vedieť lepšie. Ak chcete biskupa na ozdabu, s dobrými nohami do gamaší a objemnou postavou do kňazského rúcha, doktor Pendle je váš človek. Ale do bohabojného kňaza (ston), jednoduchého uctievača (ston) a poníženého, kajúcneho hriešnika (ston) mu dosť veľa chýba.“

„Ach, pani Panseyová, azda je drahý biskup hriešnik?“

„Prečo by nemal byť!?“ zvolala pani Panseyová zúrivo. „Vari nie sme všetci úbohí hriešnici? Doktor Pendle je ľudský červ rovnako ako vy a ja. Môžete ho navliecť do biskupského odevu a mitry a pokľaknúť pred ním ako pohanka, ale stále bude len obyčajným červom.“

„A čo jeho žena?“ opýtala sa Daisy, aby jej zabránila rozvíjať túto tému.

„Chúďa, má zväčšené srdce a krvi v tele tak do náprstku. Mala by byť v nemocnici, a keby bolo po mojom, aj by bola. Celý deň sa váľa na gauči a lieky i hovädzí vývar zapíja šampanským. Potom organizuje recepcie, čo ju zakaždým nesmierne unaví. Nechápem, ako si mohol vziať takú bledú bábiku. Uchytila si ho ešte ako pani Creagthová.“

„Ach, vážne? Takže vdova.“

„Samozrejme. Je to síce hlupák, no azda by ste od neho nečakali bigamiu?“ znepokojene nadvihla a zase spustila husté obočie. „Biskup bol vtedy kaplánom v Londýne, vzali sa asi pred dvadsiatimi ôsmymi rokmi, a podľa môjho názoru to dodnes ľutuje. Majú tri deti, volajú sa George (pri každom mene opovržlivo švihla vejárom), fešný idiot, slúži v armáde, Gabriel, pomocný farár, tvár má rovnako bielu ako matka a nepochybne trpí aj rovnakou chorobou srdca. Pôsobil

v londýskom Whitechapeľi⁵, ale otec mu tu vybavil kaplán-
ske miesto – obyčajné rodinkárstvo. Napokon sa im narodila
Lucy a tá je najvydarenejšia, pretože toho veľa nenarozpráva.
Zasnúbili ju s mladými sirom Harrym Braceom a recepciou
chcú osláviť, že ho nalákali do zväzku.

„Takže je zasnúbená,“ vzdychla milá Daisy závistlivo.
„Prosím, povedzte mi, je to dievča naozaj, naozaj pekné?“

„Ech,“ odvetilo zachmúrené obočie, „bledá vypratá onu-
ca, ale čo by človek pri takej matke čakal? Nemá rozum ani
štýl, nevie konverzovať a neustále sa len tupo usmieva. Proste
slaboduchá handrová bábika. Ach, drahá moja, dnešní muži sú
úplní idioti!“

„Veru tak, drahá pani Panseyová,“ prisvedčila stará dievka
a nahnevane si predstavila neznámu dievčinu, ktorá na rozdiel
od nej predsa len uspela. „Je to dobrá partia?“

„Desaťtisíc ročne a rozsiahle pozemky, drahá moja. Sir
Harry je milý mladý muž, ale veľký trpák. Ani o svoj majetok
sa nedokáže postarať,“ zašomrala pani Panseyová rozhorčene.
„Stále behá po svete a strká nos do vecí, čo sa ho netýkajú, ako
*Večný Žid*⁶ alebo *Bludný Holanďan*⁷. Ach, drahá moja, manže-
lia už nie sú to, čo bývali. Nebohý arcidiakon sa počas života
od rodinného kozubu ani nepohol. Vedela som, že ho nemám
púšťať do Paríža či Pekingu, tých hniezd nerestí. Cestovná
kancelária, to určite!“ pohrdlivo si odfrkla pani Panseyová.
„Všetky by som zakázala zákonom. Menia mužov na Satanov,
čo sa túlajú po zemi. Ach, nesmrteľnosť posledných dní! Ne-
čudo, že sa predpovedá koniec sveta.“

Slečna Norshamová druhú polovicu tohto výpadu pre-
počula. Keďže sa už sir Harry Brace na trhu s potenciálnymi
manželmi nenachádzal, ďalšie informácie o ňom by jej v ťa-
žení aj tak veľmi nepomohli. Chcela vedieť o počte a menách

---

5 Whitechapel – legendárna mestská štvrť Londýna, ktorá sa najmä v druhej
polovici 19. storočia vyznačovala vysokou mierou kriminality

6 Večný Žid (Ahasver) – v prenesenom význame večný tulák a človek bez
spoločenského postavenia

7 Bludný Holanďan – povestná loď duchov, ktorá bezcieľne blúdi po mori

vhodných slobodných mužov a byť upovedomená o možných rivalkách.

„A kto je najkrajšie dievča v Beorminsteri?“ opýtala sa náhle.

„Mab Ardenová,“ odvetila pani Panseyová pohotovo. „Nuž,“ chápavo mávla vejárom, „je síce pekná, ale dovolím si povedať, že je v tom viac kozmetiky ako prírody.“

„Kto je Mab Ardenová, drahá pani Panseyová?“

„Predsa neter slečny Whichellovej.“

„Whichellovej? Ach, prepánajána, aké smiešne, smiešne meno. Je slečna Whichellová cudzinka?“

„Cudzinka? Bée!“ zaručala pani Panseyová ako baran. „Pochádza zo starej dobrej anglickej rodiny, ale podľa môjho názoru jej robí len hanbu. Tá všetečná stará dievka chce svoju neter nanútiť Georgeovi Pendleovi a asi sa jej to aj podarí,“ dodala a namrzene si pošúchala nos, „lebo ten mladý somár je do Mab po uši zamilovaný, hoci je od neho o tri roky staršia. To dievča sa páči aj pánovi Cargrimovi, aj keď v jeho prípade to asi bude o peniazoch.“

„Nehovorte! Pán Cargrim?“

„Veru tak, robí biskupovi kaplána, hovorím mu maskovaný jezuita, pretože sa neustále tvári zronene, no v skutočnosti je to obyčajný falošník. Ani nos medzi očami mu neverím, drahá moja, veru nie. Doktorovi Grahamovi som na rovínu povedala, čo si o ňom myslím, a on je v tomto meste plnom hlupákov jediný chlap so zdravým rozumom.“

„Je doktor Graham mladý?“ vyzvedala slečna Norshamová v chabej nádeji, že na zozname pani Panseyovej by mohol byť aj nejaký bohatý starý mládenec.

„Neviem, čo pre vás znamená mladý. Má takmer šesťdesiat, ale cíti sa ako mladík. Navyše je ateista. Tom Paine⁸,

---

8 Thomas Paine (1737 – 1809) – významný anglo-americký spisovateľ, novinár a filozof, ktorý sa svojím dielom výrazne zaslúžil o vznik Spojených štátov amerických

plukovník Ingersoll⁹, vikomt Amberley¹⁰ – to sú jeho bohovia, pohan akýsi! Keby som mohla, upálím ho v nasmolenom sude. Aká škoda, že sme niektoré zvyky našich predkov opustili.“

„Ach jaj, naozaj tu nie sú žiadni mladí muži?“

„Je ich tu kopec, ale všetci sú idioti. Tupí dôstojníci, pre ktorých by manželka znamenala príťaž, pochabí vidiecki šľachtici považujúci roztopašné krčmárky za ideál ženskosti a slaboduchí kapláni, čo boli doma za hlupákov, a tak ich rodina vnútila cirkvi. Nevie, čo sa to s tými mužmi deje,“ zahundrala pani Panseyová. „Nebohý arcidiakon bol múdry a zbožný, vážil si ma a na slovo ma poslúchal, presne ako sľúbil pri sobáši. Bola som svetlom jeho milých očí.“

Oveľa bližšie k pravde by bolo povedať, že pani Panseyová bola skôr hrôzou jeho života, ale to by jej nikdy nezišlo na um. Hoci toho úbohého mužíka otravovala a šikanovala, až kým pri prvej príležitosti neskočil do hrobu a nenašiel pokoj, ktorý mu život nedoprial, skutočne a vážne verila, že mu bola príkladnou manželkou. Samol'úbosť prvej osoby jednotného čísla mala v sebe táto žena vtesanú tak hlboko, že nebola schopná pochopiť, akým trestom bola jej osoba pre ľudstvo vo všeobecnosti a predovšetkým pre chudáka jej nebohého manžela. Keby arcidiakon Pansey včas neumrel, nepochybne by sa stal misionárom kdesi medzi kanibalmi v Južnom mori v nádeji, že si tam jeho otravnú partnerku upečú namiesto prasaťa. Nanešťastie pre Beorminster však umrel a zanechal po sebe žialiacu vdovu, ktorá svoju obeť vytrvalo označovala za dokonalého manžela. Aj napriek tomu všetkému považova-

---

9 Robert G. Ingersoll (1833 – 1899) – americký spisovateľ a politický mysliteľ známy ako „Veľký agnostik“

10 John Russell, vikomt Amberley (1842 – 1876) – britský liberálny politik a spisovateľ známy neortodoxným pohľadom na náboženské otázky a podporou ženského hnutia. Bol najstarším synom dvojnásobného premiéra Spojeného kráľovstva Veľkej Británie Johna Russella (1792 – 1878) a otcom filozofa Bertranda Russella (1872 – 1970).

la hroznú pani Proudiovú z románov Anthonyho Trollopa¹¹ za postavu pritiahnutú za vlasy.

A pokiaľ ide o slečnu Norshamovú, tá sa začala utápať v beznádeji, lebo ak pani Panseyová hovorila pravdu, v Beorminsteri nebolo jediného vhodného ženícha. Do paláca teda vstúpila s ťažkým srdcom a úsmev si pred veselým zástupom vládala nasadiť len z číreho zúfalstva.

---

11 Anthony Trollope (1815 – 1882) – anglický prozaik a sociálny mysliteľ. Medzi jeho najvýznamnejšie diela patrí séria šiestich románov vydaná pod súborným názvom *Kronika Barsestshiru* (*The Chronicles of Barsestshire*, 1855 – 1867). Pani Proudiová je postava vulgárnej a dominantnej ženy z druhého dielu tohto spoločensko-kritického cyklu, ktorý vyšiel pod názvom *Barchesterské veže* (*Barchester Towers*, 1857).

KAPITOLA II

HĽADÁ SA BISKUP

Biskupstvo sídlilo v stredovekej budove vzdialenej od mesta a obklopoval ho pozostatok kráľovského poľovnickeho areálu. Tiché a osamotené pripomínalo zámok Šípkovej Ruženky. V jeho eklektickej architektúre sa miešali rôzne storočia aj slohy, lebo biskup za biskupom búrali jednotlivé časti budovy a pristavovali iné. Tam zrútili vežičku, tu pridali krídlo a výsledkom bol nemiestny, hoci malebný chaos rôznorodých štýlov. Čas všetky jeho časti zliat do jediného pestrého celku nevidanej krásy. Budovu na zelenom pahorku obklopovali široké kamenné terasy s vežami, vežičkami, výklenkami a cimburím, odeté do brečtanu a pochované medzi prastarými stromami. Bol to skrátka sen každého básnika. Len dlhé veky a striedanie mnohých epoch, preláti milujúci svoj domov, priehrštia peňazí a architektonický génius mohli stvoriť taký krásny a jedinečný systém. Turisti spoza Atlantiku to miesto obdivovali a milionári po ňom túžili. Ani Aladinovi horliví džinovia by nevytvorili také dielo – iba ak by si ich páni naplánovali, že sa tam našťahujú až päťsto rokov po jeho vzniku. Vytvoril ho Čas a Čas ho aj zničí, ale v tejto chvíli je v dokonalejšej kondícii, a ako jedno z majestátnych sídel Anglicka zdobí mnohé kovyryty. Nečudo, že beorminsterská mitra bola cenenou trofejou, keď jej vlastník mohol bývať na takom vznešenom a jedinečnom mieste.

Keďže súčasný biskup držal prst na tepe doby a mal rád svetské pohodlie, interiér paláca zmodernizoval v súlade s luxusnými požiadavkami civilizácie devätnásteho storočia. Impozantné vstupné priestory sa dnes večer dokorán otvorili, aby privítali to, čo týždenník *Beorminster Weekly Chronicle* vo svojej cudzojazyčnej expertíze tautologicky nazval *élite* a *crème de la crème*¹² diecézy. Tieto nádherne zariadené priestory veľkolepo osvetľovali elektrické lampy, aby sídlo

---

12 (fran.) *élita* a *smotánka*

neostalo nič dlžné svojmu palácovému charakteru. Stropy zdobili maľby decentne odetých olympských božstiev v talianskom štýle a naleštená parketová podlaha všetko zrkadlila natoľko verne, že hostia akoby zázračne kráčali po nehybnej vodnej hladine. Purpurové závesy okolo vznešených okien, ktoré siahali od dlážky až po plafón, boli odhrnuté a ukazovali pokojný okolitý svet osvetlený mesačným svitom. Vysoké zrkadlá medzi nimi odrážali záblesky drahokamov a farieb, pohybujúce sa postavy a záplavu jantárovej žiary, všetko znásobené nespočetnými odrazmi a veľkosťou majestátnej sály. Pomedzi tú pestrú rozžiarenú nádheru sa prechádzali biskupovi početní hostia. Pozvánku prijal takmer každý, pretože palácové recepcie boli známe svojou liberálnou štedrosťou, najmä pokiaľ išlo o jedlo a pitie. Doktor Pendle mal okrem oficiálneho platu aj ďalšie nemalé príjmy a míňal ich v rozhadzovačnom štýle známeho milovníka luxusu z čias Henricha VIII.¹³, kardinála Wolseyho¹⁴. Zároveň mal dosť rozumu a dobre vedel, ako viditeľné známky prosperity i dôstojnosti ovplyvňujú predstavivosť ľudu, a preto duchovenstvo aj laikov často pozýval k stolu „matky cirkvi“, nech ho všetci vidia rozdávať chlieb a ryby. Vznešene a štedro hostil sudcov aj smotánku. Impozantné rituály v katedrále tak ovplyvnili aj palácový život. Ako mnohí iní, aj pani Panseyová tvrdila, že ciele doktora Pendlea v tomto smere pripomínajú rímskokatolícke maniere. To možno áno, ale sotva mohol nasledovať lepší príklad, pretože Cirkev svätého Petra za svoju moc do značnej miery vďačí premyslenému využívaniu bohatstva a rituálov, ako aj schopnosti šikovne sa zavďačiť žiadostivému oku. Anglikánska cirkev sa dnes teší väčšej dôstojnosti než v časoch, keď v jej čele stáli králi Juraj I., II.

---

13 Henrich VIII. Tudor (1491 – 1547) – anglický kráľ a jedna z najvýznamnejších postáv európskych dejín. Jeho osobné a politické konflikty s Vatikánom viedli k odtrhnutiu Anglicka od katolíckej cirkvi a k vzniku anglikánskej cirkvi.

14 Thomas Wolsey (1473 – 1530) – anglický štátnik, kardinál rímskokatolíckej cirkvi a neobyčajne vplyvný radca kráľa Henricha VIII.

a III.¹⁵, a to právom, lebo Boží vyslanci by nemali patriť medzi najchudobnejších ani najprotivnejších ľudí.

Samozrejme, keďže hostiteľ bol kňaz a budovu vlastnila cirkev, aj väčšina hostí patrila k duchovenstvu. Biskup s dekanom tu mali najvyššie prelátske hodnosti, ale dostavili sa aj arcidiakoni, kanonici, farári a kopec pomocných farárov, pričom každý z nich sa pokladal za potenciálneho biskupa. Tváre mali rôzne – asketické, svetské, bledé, červené, okrúhle, chudé, tučné, oválne – a každá odhaľovala charakter svojho majiteľa. Niektoré štíhle ohnuté postavy patrili mužom naplneným náboženským zápalom, iní džentlmeni boli zase zavalití a srdeční, žili si dobre a cirkevný chlieb i ryby milovali rovnako ako jej zásady. Prišli nástupcovia pátra Tucka z legendy o Robinovi Hoodovi i príslovného vikára Braya¹⁶, ktorý obracia kabáty podľa potreby, ale dorazili aj takí, ktorí by sa mohli stať novými Wycliffmi¹⁷ či Latimermi¹⁸, keby sa v Smithfielde dodnes upaľovalo. Podlízaví pomocní farári sa ukláňali nafúkaným predstaveným, falošní farári naoko srdečne debatovali s uhladenými arcidiakonmi – skrátka do cirkevného košiara sa pri tejto veľkej príležitosti nezatúlali žiadne čierne ovce. Pastieri a pastori beorminsterského stáda boli slušní, zábavní, veselí a príliš si nevyskakovali, takže všeobecná atmosféra by sa dala opísať ako vcelku príjemná.

Početnú zložku tvorili aj laici. Lordi sa s veľkolepou blahosklonnosťou zhovárali s neurodzenými spoluobčanmi. Niektorí poslanci rozprávali o politike, iní nie, lebo toho mali dosť v Kaplnke svätého Štefana vo Westminsterskom paláci; srdeční

---

15 Vikár Bray (The Vicar of Bray) – je satirická postava duchovného, ktorý mení cirkev podľa aktuálnej politickej situácie v Anglicku

16 Juraj I. (1660 – 1727), Juraj II. (1683 – 1760), Juraj III. (1738 – 1820) – britskí panovníci z hannoverskej dynastie

17 John Wycliffe (1329 – 1384) – anglický teológ a jeden z prvých zástancov reformy rímskokatolíckej cirkvi

18 Hugh Latimer (1487 – 1535) – anglický katolícky duchovný a biskup z Worcesteru, neskôr anglikánsky kaplán kráľa Edwarda VI. (1537 – 1553) a reformátor. Počas vlády katolíckej kráľovnej Márie I. (1516 – 1558) bol upálený a stal sa jedným z troch oxfordských mučeníkov anglikánskej cirkvi.

vidiecki šľachtici z priľahlých okresných miest sa neveľmi znášali s naškrobenými bankármi, pretože ich považovali za služobníkov mamonu; veselí a bezstarostní dôstojníci z mestských vojenských posádok sa venovali nežnejšej časti spoločnosti. Kde-tu sa mihol advokát, literát, húževnatý dobrodruh či iná malá ryba. V neposlednom rade sa dostavil aj starosta Beorminsteru a pózoval ako moderný Richard Whittington¹⁹: napoly obchodné bohatstvo, napoly mestská dôstojnosť. Keby nejaký závistlivý anarchista vyhodil v tú noc palác do vzduchu, viedlo by to k predčasnému úmrtiu najväčších ľudí, intelektuálov a boháčov v okrese a samotné základy britského impéria by sa azda rozleteli na márne kúsky. Dostavil sa aj reportér z novín *Beorminster Chronicle* s notesom a túto myšlienku hneď nedočkavou ceruzkou rozpracoval na jeden farbistý stĺpček.

Dámy sme si neveľmi galantne nechali až na koniec, ale posledné budú prvými, hoci vystihnúť ich bude ťažké. Matróny z okolitých farností, dámy z beorminsterskej spoločnosti, slečny z mesta aj vidieka – všetky dorazili v najlepších šatách, štebotali a usmievali sa, kývali a ukláňali, ako to už príslušníčky tohto pohlavia pozorne a diplomaticky robievajú. Aké biele ramená! Aké krásne tváre! Parížske toalety! Také šaty očividne domácej výroby ešte v spoločnosti nikto nevidel. Vydaté dámy si poza vejáre šepkali o najnovších škandáloch a v kresťanskom duchu opovrhovali svojimi spoločenskými nepriateľkami. Mladé panny číhali v tmavých kútoch na nič netušiacich ženíchov, ktorých by chytili do pasce. Masou ľudí sa potuloval nevidený Kupid²⁰ a strieľal šípy napravo i naľavo, hoci, ako sa v mnohých prípadoch ukázalo po svadbe, nie vždy trafil najšťastnejšie. Dámy sa zhovárali o jemnej práci s ihlou, o poslednom bazári i vhodnom príhovore, ktorý tam predniesol pán Cargrim, a dotkli sa aj tenisu na trávniku, považovanom za

19 Richard Whittington (1354 – 1423) – bohatý obchodník a starosta Londýna, ktorý sa stal predobrazom pre slávnu ľudovú baladu *Dick Whittington a jeho mačka* (*Dick Whittington and his Cat*). Vo viktoriánskom Anglicku sa tento príbeh stal námetom pre obľúbenú pantomímu a hral sa najmä počas vianočných sviatkov.

20 Kupid – rímsky boh lásky

koníček hermafroditov. Rozbujnení mládežníci sa opovržlivo vyjadrovali o rímskom pápežovi a rozoberali rozdiely medzi anglikánskou a katolíckou cirkvou. Mladí muži preberali golf, prácu na statkoch, kone, cirkev, pánske klobúky, pólo a streľbu; mladé ženy zase parížsku módu a jej provinčné adaptácie, počasie v Londýne, kto sa s kým naposledy zasnúbil, a tvrdili, že treba oživiť koketný šport kriket. Čierne kabáty, farebné toalety, blýskavé šperky, pestré kvety: nepokojný dav vyzeral, ako keď vietor kmáše záhonom krikľavých tulipánov. Všetok ten štebot, smiech, cinkanie masy upravených príslušníkov ľudskej rasy z dobrých rodín sa pohyboval, kolísal a krútil v bielej žiare elektrických lúčov. Mesto na vidieku, londýnska Belgravia v provinciách, *Trh márnosti*²¹ uprostred kukuričných polí: nečudo, že tento večierok organizovaný biskupom a pani Pendleovou bol v Beorminsteri udalosťou roka.

Ako sympatický Jupiter uprostred smrteľných zbožňovateľov chodil biskup s kaplánom v závese z jednej miestnosti do druhej, tu prehodil slovo, tam sa usmial a všetkých srdečne vítal. Beorminsterský biskup bol pekný chlap a pôsobil majestátne ako prelát zo série karikatúr Georgea du Maurier²². Mal vyše meter osemdesiat a vojenské držanie tela, ako sa na člena *cirkvi bojujúcej* patrí. Jeho nohy sa do biskupských gamaší dokonale hodili a nevýrazná, dohľadka oholená tvár mu žiarila dobrotivým úsmevom. Biskup Pendle však v skutočnosti nebol len figúrkou, za akú ho pani Panseyová zlomyseľne označovala. Mal veľkú moc, výborné organizačné schopnosti a svoju diecézu spravoval rovnako srdcom ako hlavou. Najšťastnejší bol, keď mal tú česť zhovárať sa v paláci

---

21 William Makepeace Thackeray (1811 – 1863) *Trh márnosti (Vanity Fair, 1847 – 1848)* – románový satirický obraz anglickej spoločnosti vo viktoriánskom období

22 George du Maurier (1834 – 1896) – francúzsko-britský karikaturista a spisovateľ. Bol starým otcom slávnej anglickej prozaičky a autorky divadelných hier Daphne du Maurieovej (1907 – 1989). V humoristickom časopise *Punch* publikoval sériu kreslených vtipov zosmiešňujúcich spoločenskú morálku viktoriánskeho Anglicka a populárne boli najmä jeho zobrazenia anglických duchovných.

s hosťami, a nik nepochyboval, že si svoju funkciu zaslúži. Keďže mal výborné postavenie, očarujúcu manželku, dobrú rodinu a poslušné ovečky z radov duchovenstva aj laikov, mohol udicu nahadzovať do príjemných vôd. V posteli, ktorú si podľa príslovia vždy sám ustlal, nebolo ani omrvinky, čo by ho tlačila. Bol ako taký cirkevný Jakub²³, požehnaný medzi ľuďmi.

„Nuž, pán biskup!“ ozval sa doktor Graham, vychudnutý skeptik, ktorý neveril v trvanlivosť ľudského šťastia. „Musím vám pogratulovať.“

„K dcérinmu zasnúbeniu?“ opýtal sa prelát s príjemným úsmevom.

„Ku všetkému. K vášmu postaveniu, rodine, zdraviu i čistému svedomiu. Všetko máte také dokonalé, až by tomu človek neveril. Nevydrží vám to, vaše lordstvo, veru nevydrží,“ pokrútil doktor plešatou hlavou, ako iste krútil hlavou aj Solón²⁴, keď urážal nadmerne bohatého panovníka Krézea²⁵.

„Je to tak, Boh ma povolal žiť požehnaný život.“

„Nepochybne! Nepochybne! Ale spomeňte si na Polykrata²⁶, pán biskup, a hod'te svoj prsteň do mora.“

„Drahý doktor Graham,“ odvetil biskup trochu rezervovane, „ja na také pohanstvo neverím. Boh ma požehnal viac, než si zaslúžim, o tom niet pochyb, a ja Mu za Jeho dobrotivú starostlivosť úprimne ďakujem.“

---

23 Svätý Jakub starší (? – cca. 44) – jeden z dvanástich apoštolov

24 Solón (cca. 630 – cca. 560 pred našim letopočtom) – starogrécky politik, reformátor, básnik a jeden zo zakladateľov aténskej demokracie

25 Krézus (cca. 595 – cca. 547 pred našim letopočtom) – posledný lýdsky kráľ. Vďaka svojmu obrovskému majetku bol v staroveku symbolom nesmierne bohatého človeka.

26 Polykratés (538 – 522 pred našim letopočtom) – starogrécky tyran z ostrova Samu. Polykratovi sa vo všetkom veľmi darilo, a preto ho egyptský faraón Ahmose II. varoval, že po takom neprirodzenom šťastí obvykle nasleduje veľký pád. V liste mu poradil, aby sa zbavil niečoho cenného a utišil tak závisť bohov. Polykratés priateľa vypočul a hodil do mora svoj najdrahocenejší prsteň. O niekoľko dní priniesol istý rybár vladárovi do daru neobyčajne veľkú rybu. Keď ju v kuchyni rozrezali, našli v jej útrobach zahodený prsteň. Polykratés pochopil, že svojmu osudu neunikne, a onedlho ho skutočne zavraždili v meste Sardy.